

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ (NEP) ಪಶ್ಚಾತ್‌ಮದ ಪ್ರಕಾರ

ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ - II

ಸಾಮಾಜಿಕ ವೃದ್ಧಿ ಕಡ್ಡಾಯ ಕೋರ್ಸ್ (AECC)

ಡಾ. ಜಯಕರ ಭಂಡಾರಿ ಎಂ.

ಸಸ್ಯವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾಥ್ಯಾಪಕರು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು
ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು,
ರಥ್ಯಬೀದಿ, ಮಂಗಳೂರು.

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ : ಜುಲೈ, 2022

© : ಲೇಖಕರು

ಬೆಲೆ ರೂ. 100/-

ISBN : " 978-93-93169-05-1 "

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಎಡ್‌ವೈಸ್ ಪೆಟ್ರಿಷನ್
ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ ರಸ್ತೆ,
ಕುಂಜತ್ತಬ್ಯೇಲ್,
ಮಂಗಳೂರು - 575 015
ಮೊಬೈಲ್: 7483113097

ಮುದ್ರಣ : ಪ್ರೇಮಶಾಯಿ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್
ಯೆಯಾಡಿ, ಮಂಗಳೂರು.

ಟ್ಯೂಪ್ ಸೆಟ್ : ಎಡ್‌ವೈಸ್ ಪೆಟ್ರಿಷನ್
ಮಂಗಳೂರು - 575 015

ಪರ್ಯಾಕ್ರಮ

(‘ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ’ ಪ್ರಕಾರ)

ಅಧ್ಯಾಯ 1: ಪರಿಷಯ

(7 ಗಂಟೆಗಳು)

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ – ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವ, ಅಂತರ್-ಶಿಸ್ತೀಯ ಸ್ವರೂಪ, ಸುಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ.

ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ – ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ರಚನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳು, ಹೊಂಡದ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅರಣ್ಯ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಆಹಾರ ಸರಪಣೆ, ಆಹಾರ ಜಾಲ, ಪರಿಸರ ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ.

ಭಾರತದ ಜೀವ – ಭೂವಲಯಗಳ ವಿಂಗಡಣೆ, ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯದ ಹಂತಗಳು – ಅನುವಂಶೀಯ, ಪ್ರಭೇದ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಹಂತ, ಜೀವವೈವಿಧ್ಯದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತಾಣಗಳು, ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾಯಗಳು.

ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಕೆ – ಇರು ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಹೊರ ನೆಲೆ ವಿಧಾನಗಳು, ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ಅರಣ್ಯೀಕರಣ – ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯ – ಕೈಜಿ ಅರಣ್ಯ, ಹಸಿರು ಪಟ್ಟಿ.

ಅಧ್ಯಾಯ 2: ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ಅದರ ನಿರ್ವಹಣೆ

(7 ಗಂಟೆಗಳು)

ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯ, ಜಲಮಾಲಿನ್ಯ, ಶಿಂಧು ಮಾಲಿನ್ಯ – ಕಾರಣಗಳು, ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳು.

ವಾಯುಗುಣ ಬದಲಾವಣೆ, ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆ, ಓಜೋನ್ ಪದರ ನಾಶ, ಆಮ್ಲ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಮುದಾಯಗಳು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿಯ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳು.

ಫನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ – ಕೊಳೆಯುವ ಮತ್ತು ಕೊಳೆಯಿದ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು, ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ವಿಂಗಡಣೆ. ಮಾನವ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಅರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಣಿಕೊನ ಪ್ರಭಾವ.

ಅಧ್ಯಾಯ 3 ಸೈರ್ಕಲ್ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಅಪ್ರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ (7 ಗಂಟೆಗಳು)

ಭೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಭೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು, ಮಣ್ಣಿನ ಶಿಥಿಲೀಕರಣ, ಮಣ್ಣ ಸವಕಳಿ ಮತ್ತು ಮರುಭೂಮಿಕರಣ.

ನೀರು - ಮೇಲ್ಮೈ ಜಲ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಅತಿ ಬಳಕೆ, ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆ - ಮೆಚ್ಚೊಯ್ಲು, ಜಲಾನಯನ ನಿರ್ವಹಣೆ - ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವ.

ಶಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು - ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಲಾಗದ ಶಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಪರ್ಯಾಯ ಶಕ್ತಿ ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆ.

ಪ್ರಕೋಪಗಳು - ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮತ್ತು ವಿಧಗಳು (ಸೈರ್ಕಲ್ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಪ್ರೇರಿತ), ಪ್ರಕೋಪಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆ (ಬೆಂಕಿ, ಪ್ರವಾಹಗಳು, ಭೂಕಂಪ ಹಾಗೂ ಭೂಕುಸಿತ).

ಅಧ್ಯಾಯ 4 ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಗಳು (7 ಗಂಟೆಗಳು)

ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಏರಿಕೆ - ಪರಿಸರ, ಮಾನವ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವಗಳು, ಪರಿಸರ ಸೈರ್ಕಲ್ ಕೆರೆ - ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪಾತ್ರ.

ಪರಿಸರ ಚಲುವಳಿಗಳು - ಜಿಮ್ಮೋ, ನರ್ಮದಾ ರಕ್ಷಣೆ ಆಂದೋಲನ, ಸೈಲೆಂಟ್ ವ್ಯಾಲಿ, ರಾಜಾಸ್ಥಾನದ ಬಿಂಬಿಲ್‌ಯಿಗಳು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು - ಸಾಲು ಮರದ ತಿಮ್ಮಕ್ಕ, ಪವಿತ್ರ ವನಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ.

ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯ, ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಕಾರ್ಯ (2002), ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಸರ ನೀತಿ 2006 - ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಹತ್ವ ಪರಿಸರ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಸ್ವಜ್ಞ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ - ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳು, ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಪ್ಪಂದಗಳು - ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕ್ರೋಷೋ ಒಪ್ಪಂದಗಳು.

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಅಧ್ಯಾಯ 1	ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ – ಪರಿಚಯ	1–45
ಅಧ್ಯಾಯ 2	ಪರಿಸರ ಮಾಲೀನ್ಯ ಮತ್ತು ಅದರ ನಿರ್ವಹಣೆ	46–75
ಅಧ್ಯಾಯ 3	ನೃಸ್ವರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ನಿರ್ವಹಣೆ	76–96
ಅಧ್ಯಾಯ 4	ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಗಳು	97–119
	ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ	120–122

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಅರ್ಥ:

ಮಾನವರು ಸೇರಿದಂತೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಸಕಲ ಜೀವಜಾತಿಗಳನ್ನು ಬಾಧಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಆಸ್ತಕವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರ, ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅದರ ಮೇಲೆ ಬೀರುತ್ತಿರುವ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಹಾನಿಕಾರಕ, ವೃತ್ತಿರ್ತಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳು - ಇವುಗಳ ಪರಿಶೋಧನೆಯೇ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಜೀವಿಯೊಂದರ ವಾಸಸ್ಥಳವೇ ಅದರ ಪರಿಸರ. ಇದು ಪರಿಸರದ ಬಗೆಗಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳ ವಿವರಕೆಯಾಗಿದೆ. ಜೀವಿಯೊಂದರ ವಾಸಸ್ಥಳ ಅಥವಾ ಜೀವಾವಾಸದ (Habitat) ಸಕಲ ಸಚೈವ ಮತ್ತು ನಿಜೀವ ಅಂಶಗಳ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಪರಿಸರವೆಂದು ವ್ಯಾಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಾನವರು ಸೇರಿದಂತೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯು ಇನಿತರ ನೂರಾರು ಜೀವಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಜ್ಞೈವಿಕ ಅಥವಾ ನಿಜೀವ ಘಟಕಾಂಶಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜೀವವರಗಳ ನಡುವೆ ಜೈವಿಕ-ಅಜ್ಞೈವಿಕ ಘಟಕಾಂಶಗಳ ನಡುವೆ ನಿರಂತರ ಅಂಶರೂಪಿಯೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಅಂಶರೂಪಿಯೆಗಳು ಅಥವಾ ಕೊಡು-ಕೊಳ್ಳಿವಿಕೆಗಳು ಜೀವ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಪರಿಸರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ಘಟಕಾಂಶಗಳಿಂದ ರೂಪಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳೆಂದರೆ :

■ ಶಿಲಾಗೋಳ (Lithosphere) : ಭೂಮಿಯ ಹೊರಭಾಗದ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಶಿಲಾರೂಪಿಕವಚವನ್ನು ಶಿಲಾಗೋಳವೆನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮದರವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಜೀವವಾಧಾರವಾದ ಮಣಿ, ಭೂಗಭದ್ರಲೀರುವ ಖನಿಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು - ಇವೆಲ್ಲವೂ ಇದರ ಭಾಗ.

■ ವಾಯುಗೋಳ (Atmosphere) : ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ಆವರಿಸಿರುವ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಅನಿಲಗಳ ಮಿಶ್ರಣದಿಂದ ವಾಯುಮಂಡಲ ರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಜೀವಿಗಳ ಉಸಿರಾಟಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಆಮ್ಲಜನಕ ಅಥವಾ ಆಕ್ಸಿಜನ್, ಸಸ್ಯಗಳ ಆಹಾರ ತಯಾರಿಕೆಯೆಯಾದ ದೃಷ್ಟಿಸಂಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಇಂಗಾಲದ ದೃಷ್ಟಿಸ್ತ್ವೆ, ಇತ್ಯಾದಿ

ಜೀವನಾವಶ್ಯಕ ಅನಿಲಗಳು ಈ ವಾಯುಮಂಡಲದ ಅಂಶಗಳು.

ಜಲಗೋಳ (Hydrosphere) : ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ಕಲ ಜನಸಂಪನ್ಮೂಲ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಜಲಗೋಳವಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿಯ ಶೇಕಡಾ 70ಕ್ಕೂತಲೂ ಅಧಿಕ ಭಾಗವನ್ನು ಆವರಿಸಿರುವ ಸಾಗರಗಳು, ನದಿಗಳು, ಸರೋವರಗಳು, ಧೂವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಮಂಂಡಗಳ್ಳೆ ಪದರ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಾಲ - ಇವೆಲ್ಲವೂ ಜಲಗೋಳದ ಭಾಗ. ನೀರು ಜೀವದ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಮತ್ತು ಜೀವನಮೋಷಕವಾದ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ.

ಜೀವಗೋಳ (Biosphere) : ಜೀವಿಗಳು ನೆಲೆಯಾಗಿರುವ ಭೂಮಿಯ ಭಾಗವೇ ಜೀವಗೋಳ. ಜೀವಗೋಳಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಂತಿಮಿಲ್ಲ. ಇದು ವಾಯುಗೋಳ, ಜಲಗೋಳ ಮತ್ತು ಶಿಲಾಗೋಳಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಿಗಳು ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಗಳ ದಟ್ಟಣೆಯಿರುವುದರಿಂದ, ಅದು ಜೀವಗೋಳದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ.

ಪರಿಸರದ ಈ ನಾಲ್ಕು ಘಟಕಗಳ ನಡುವೆ ಸಮತೋಳನ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯವಿಧರೆ, ಪರಿಸರ ಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದೀಗ, ಜೀವಗೋಳದ ಅಂಗವಾದ ಮಾನವರು ಇತರೆಲ್ಲಾ ಘಟಕಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಫುಲ್ಲ ಸಾಫಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಇವ್ಯಾನಿಪ್ರಾಗ್ಲಿಗನುಸಾರ ಬಳಸತೋಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಪರಿಸರದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಅಧಿವಾ ಸಮತೋಳನ ತಪ್ಪತಿರುವುದೇ ಜೀವಗೋಳದ ಹಲವಾರು ಗಂಭೀರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವ:

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಹಳ ವಿಶಾಲವಾದದ್ದು. ಅದನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು :

- ಇಡೀ ನಿಸರ್ಗವೇ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಭಾಗವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಿಸರ್ಗದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಭಾಗಗಳಾದ ಅರಣ್ಯಗಳು, ಮರುಭೂಮಿಗಳು, ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು, ಕೆರೆ-ಹೊಂಡಗಳು, ನದಿಗಳು, ಸಮುದ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಮಾನವನ ಬದುಕು ನಿಸರ್ಗದ ಈ ಎಲ್ಲಾ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕೃಷಿಗೆ ನೀರು ಬೇಕು. ನಾವು ಬದುಕಲು ಆಹಾರ ಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಆಕಳುಗಳಿಗೆ ಮೇವು ಬೇಕು. ಉಸಿರಾಡಲು ಗಾಳಿ ಬೇಕು, ಉರಿಸಲು ಸೌದೆ ಬೇಕು - ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಟುವಟಿಕೆಯು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಸಂಭರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಈ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾನಿಯನ್ನಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವುಗಳ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮಾನವ

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿರುವ ಪರಿಸರ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು, ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಅಂಗವಾಗಿದೆ.

- ಪರಿಸರದಲ್ಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಾನಿಕಾರಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ದರಿಂದಷ್ಟೇ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ, ಇಂತಹ ಪರಿಸರ ಪ್ರಮಾದಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಮಾನವ ಮತ್ತಿತರ ಜೀವಜಾತಿಗಳ ಭವಿಷ್ಯದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.
- ಈಗಿರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಬಳಸಿ, ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಹೊಸಬಗೆಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಶಕ್ತಿಮಾಲಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವುದು, ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುವುದೂ ಕೂಡಾ ಪರಿಸರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶ.

ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಜೀವಜಾತಿಗಳು, ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾನವ ಜಾತಿಯ, ಬದುಕಿನ ಜೊತೆಗೆ ಬಸೆದುಕೊಂಡಿರುವಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳೂ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಪರಿಧಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಮೂರು ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಈಗ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆ ಕಾರಣಗಳಿಂದರೆ,

1. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಹೆಚ್ಚು ಸುಸ್ಥಿರವಾದ (sustainable) ಜೀವನ ಶೈಲಿ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ವಿವೇಚನಾಯಿತ ಬಳಕೆ - ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.
2. ಪರಿಸರದ ಕುರಿತಾದ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಪರ, ಸಂಕುಚಿತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ವಾತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ (observation)ಗಳ ವೂಲಕ ನಾವು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ, ಹಾಗೂ
3. ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಅನುಸರಿಸಬಹುದಾದ ಸರಳ ಅಡಚಣೆಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಪರಿಸರ ಮಾರಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಬಗೆಗೆ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಅಂತರ್ಾ-ಶಿಸ್ತೀಯ ಸ್ವರೂಪ

ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನುಪ್ರದು ಕೇವಲ ಒಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಸೇರಿರುವ ಹಲವಾರು ಅಧ್ಯಯನ ಶಾಖೆಗಳ ಸಹಾಯ ಅಗತ್ಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳ ನೇರವಿನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಪರಿಸರದ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು